

วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตสถาบัน อุดมศึกษา

Confirm Factor Analysis of the Desirable Characteristics of University Graduates

ปัญญา ชูช่วย¹

Punja Chuchuy¹

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาองค์ประกอบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตสถาบันอุดมศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตสถาบันอุดมศึกษา 2) ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตสถาบันอุดมศึกษากลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นผู้บริหารสถานประกอบการที่รับบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในปี 2555 เข้าทำงาน จำนวน 567 คนใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิตามประเภทของสถานประกอบการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น สถิติในการวิเคราะห์ได้แก่ ค่าสถิติวัดระดับความสอดคล้องค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สรุปผลการวิจัยพบว่า 1) การวิเคราะห์โมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตสถาบันอุดมศึกษา ทั้ง 6 องค์ประกอบมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีค่าไคสแควร์ เท่ากับ 816.08 ค่าองศาอิสระ เท่ากับ 172 ค่า p-value เท่ากับ .0738 ดัชนีวัดความกลมกลืน เท่ากับ .98 ค่ารากเฉลี่ยกำลังสองของเศษเหลือในรูปคะแนนมาตรฐาน เท่ากับ .03 และค่ารากเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อนเท่ากับ .007 โดยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตสถาบันอุดมศึกษาทั้ง 6 องค์ประกอบมีค่าน้ำหนักในเกณฑ์ที่ดีเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือองค์ประกอบด้านคุณธรรมจริยธรรม มีค่าน้ำหนักเท่ากับ .98 รองลงมาเป็นด้านสติปัญญาเท่ากับ .95 ด้านทักษะการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีเท่ากับ .89 ด้านความรับผิดชอบและการทำงานเป็นทีม เท่ากับ .86 ด้านความสามารถในการปฏิบัติงานเท่ากับ .82 และด้านบุคลิกภาพและภาวะผู้นำเท่ากับ .82 ตามลำดับ 2) การศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตสถาบันอุดมศึกษาภาพรวมและแต่ละด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเท่ากับ 3.84 โดยด้านความรับผิดชอบและการทำงานเป็นทีมมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 4.01 รองลงมาด้านบุคลิกภาพและภาวะผู้นำเท่ากับ 3.90 ด้านความสามารถในการปฏิบัติงานเท่ากับ 3.82 ด้านทักษะการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีเท่ากับ 3.80 ด้านคุณธรรมจริยธรรมเท่ากับ 3.76 และด้านความสามารถทางสติปัญญาเท่ากับ 3.73 ตามลำดับทั้งนี้สถาบันอุดมศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการพัฒนาความสามารถทางสติปัญญา การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม แก่บัณฑิตเพื่อให้บัณฑิตเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและมีคุณธรรมจริยธรรมที่ดีในการทำงานต่อไป

คำสำคัญ : คุณลักษณะ, พึงประสงค์, บัณฑิตสถาบันอุดมศึกษา

¹ คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

¹ General of Educational Faculty of Liberal Arts and Educational, Hatyai University, Thailand.

Abstract

This research investigated the components of the desirable characteristics of higher education graduates. It aimed to (1) analyze the confirmatory factor in the desirable characteristics of higher education graduates, and (2) to study the desirable characteristics of higher education graduates. The samples were 567 executives of the establishments which employed the graduates who graduated in 2012 and was conducted by the stratified random sampling on types of businesses. A set of questionnaires designed by the researcher was used to obtain the data. The statistics used to analyze the data were correlation, mean, and standard deviation. The research revealed the following results. (1) The model analysis of the confirmatory factor of the desirable characteristics of higher education graduates of six components was in accordance with the empirical data, having the Chi-Square at $(X^2) = 816.08, df=172, p\text{-value} = .0738, GFI = .98, SRMR = .03, \text{ and } RMSE = .007$. The desirable characteristics of higher education graduates on six components were found from the highest value as morals and ethics at .98, intelligence at .95, communicative skills and using technology at .89, responsibilities and being teamwork at .86, work competency at .82, and personalities and leadership at .82 respectively. (2) The study of the desirable characteristics of higher education graduates for both overall picture and each separate part made up the mean at a high level at 3.84. The responsibilities and teamwork rated the mean at the highest level at 4.01, followed by personalities and leadership at 3.90, work competency at 3.82, communicative skills and using technology at 3.80, morals and ethics at 3.76, and intelligence at 3.73 respectively. Hence, the higher education institutions and related units should focus on the learning and teaching activities which emphasized intelligent development and promoted morals and ethics for graduates as to have desirable knowledge and abilities and abide by morals and ethics for working onwards.

Keywords: Characteristics, Desirable, Graduates, Universities

บทนำ

สถาบันอุดมศึกษาเป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในการผลิตบัณฑิต โดยต้องผลิตคนที่มีคุณภาพเจริญงอกงามด้วยภูมิแห่งปัญญา มีทักษะ คุณธรรมจริยธรรม มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และสามารถดำรงชีวิตในสังคมร่วมกับคนอื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2552) การจัดการศึกษาของสถาบัน

การศึกษาทุกแห่งได้ดำเนินงานด้านการศึกษาโดยมุ่งเน้นผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถตรงกับความต้องการของหน่วยงานที่ใช้บัณฑิต ทั้งนี้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้กำหนดกรอบการประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์อันสำคัญที่บัณฑิตพึงมีในการก้าวเข้าสู่การประกอบอาชีพในอนาคต ซึ่งบัณฑิตที่เป็นผลผลิตของสถาบันอุดมศึกษานั้นนอกจากจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในด้านวิชาการและวิชาชีพแล้ว บัณฑิตต้องมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่สำคัญ

ตามความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตโดยคุณลักษณะของบัณฑิตนั้นอาจมีความแตกต่างกันตามลักษณะตามสาขาวิชาชีพของบัณฑิตแต่ละสถาบันที่สำเร็จการศึกษา แต่บัณฑิตทุกคนต้องมีคุณลักษณะทั่วไปที่สถานประกอบการต้องการเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานในสถานประกอบการได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ทักษะการบริหารจัดการ การเป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียน การก้าวทันวิทยาการใหม่ ๆ ความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้กับการปฏิบัติงานจริง (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2554) นอกจากนี้ทีศนา แชมมณี (2553) กล่าวว่า ว่าคุณลักษณะของบัณฑิตระดับปริญญาตรีเป็นสิ่งสำคัญเป็นตัวที่บ่งชี้ถึงความสามารถ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความมีภาวะผู้นำ ความสามารถในการใช้ความรู้ทางวิชาการ วิชาชีพ การแก้ปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ ได้ และเป็นบุคคลที่มีความใฝ่รู้ มีความทันสมัย มีคุณธรรมความรับผิดชอบต่อวิชาการ วิชาชีพ และสังคมโดยสถาบันการศึกษาแต่ละแห่งมีการกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของแต่ละสถาบันแตกต่างกันออกไป มหาวิทยาลัยทักษิณ (2547: 26-27) ได้กำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตที่ปฏิบัติงานภายในสถานประกอบการไว้เป็น 3 องค์ประกอบ คือ 1) ความรู้ ความสามารถในวิชาการ/วิชาชีพ 2) คุณธรรม จริยธรรมและมนุษยสัมพันธ์ 3) ความรับผิดชอบต่อจรรยาบรรณวิชาชีพ และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (2554) ได้กำหนดคุณลักษณะและคุณสมบัติของบัณฑิตที่พึงประสงค์ไว้ 6 องค์ประกอบคือ 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม 2) ด้านความรู้ 3) ด้านจรรยาบรรณ 4) ทักษะทางปัญญา 5) ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ 6) ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีซึ่งการประเมินคุณลักษณะของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของแต่ละสถาบันแตกต่างกัน การประเมินคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์นับเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งทั้งนี้เพื่อให้สถานการศึกษาต่าง ๆ ทราบข้อมูลคุณลักษณะที่พึงประสงค์

อันสำคัญที่ตรงตามความต้องการของผู้ประกอบการและตลาดแรงงานมากขึ้นเพื่อนำผลที่ได้มาใช้ในการพัฒนาบัณฑิตเพื่อให้บัณฑิตมีความรู้และสามารถทำงานได้อย่างมีความสุขนอกจากนี้การประเมินคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์นั้นเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพที่สำคัญของบัณฑิตในการประเมินคุณภาพการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและนักวิจัยหลายท่าน ได้แก่ Donald and Other (2012) Maryville University (2013) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา(2554) ทีศนา แชมมณี (2553) กรรต เจริญผล (2551) เสาวณี ไจรกิจ (2551) สายฝน บุษบา (2550) มหาวิทยาลัยทักษิณ (2547) พดิน แดงจวงและคณะ (2545) เอกชัย เหล่าอิสริยกุล (2547) ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตไว้แตกต่างกัน โดยมีองค์ประกอบที่หลากหลาย ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาองค์ประกอบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันอุดมศึกษาที่เข้าทำงานในสถานประกอบการต่าง ๆ ตามทัศนะคติของผู้ใช้บัณฑิตและผู้บริหารสถานประกอบการ เพื่อใช้ประเด็นคำถามที่สร้างขึ้นเป็นเครื่องมือสำหรับการประเมินคุณลักษณะของบัณฑิตโดยในการศึกษานักวิจัยมีนำข้อมูลที่ได้อาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจได้ทั้งหมด 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) องค์ประกอบด้านคุณธรรม จริยธรรม 2) องค์ประกอบด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน 3) องค์ประกอบด้านความสามารถทางสติปัญญา 4) องค์ประกอบด้านความรับผิดชอบต่อการทำงานเป็นทีม 5) องค์ประกอบด้านทักษะการสื่อสารและเทคโนโลยี 6) องค์ประกอบด้านบุคลิกภาพและภาวะผู้นำจากการวิเคราะห์ องค์ประกอบเชิงสำรวจซึ่งเป็วัตถุประสงค์หนึ่งในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยต้องการศึกษาต่อไปว่าองค์ประกอบที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตสถาบันอุดมศึกษาเป็นองค์ประกอบของ

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่สถานประกอบการต้องการ โดยทำการตรวจสอบความสอดคล้องขององค์ประกอบที่ได้กับข้อมูลเชิงประจักษ์ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันองค์ประกอบของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสถาบันอุดมศึกษาและการวิเคราะห์คุณภาพตัวชี้วัดที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเหล่านั้น ว่าตัวชี้วัดแต่ละตัวเป็นตัวชี้วัดที่ดีสามารถวัดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตได้ตรงกับสิ่งที่ต้องการวัดหรือไม่จึงทำการตรวจสอบคุณภาพของตัวชี้วัด โดยการทดสอบโมเดลการวัดของตัวบ่งชี้ของตัวประกอบด้วยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันเพื่อตรวจสอบค่าน้ำหนักของตัวชี้วัดทั้ง 6 องค์ประกอบว่าค่าน้ำหนักตัวชี้วัดและค่าน้ำหนักขององค์ประกอบใดที่มีความสำคัญเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาคุณลักษณะของบัณฑิตในสถาบันอุดมศึกษาที่ตรงกับความต้องการของสถานประกอบการมากที่สุด อีกทั้งเพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณลักษณะของบัณฑิตในสถาบันอุดมศึกษา นอกจากนี้สามารถนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปเผยแพร่แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิตบัณฑิต เช่น ครู อาจารย์ บุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งผู้ปกครอง และตัวนักศึกษาเอง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพของบัณฑิตให้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษาเป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพเพื่อไปช่วยในการพัฒนาสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตสถาบันอุดมศึกษา
- 2) การศึกษาคูณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตสถาบันอุดมศึกษาที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบ

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาองค์ประกอบคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์สถาบันอุดมศึกษาจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์เจ้าของธุรกิจ ผู้บริหารสถานประกอบการหัวหน้างานและการนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจได้ทั้งหมด 6 องค์ประกอบดังนั้นองค์ประกอบทั้ง 6 องค์ประกอบเป็นองค์ประกอบที่ดีที่สามารถวัดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตในสถาบันอุดมศึกษาได้

วิธีการศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เป็นเจ้าของกิจการ ผู้จัดการหรือแผนกบุคคล/ฝ่ายทรัพยากรมนุษย์ของหน่วยงานและสถานประกอบการที่รับบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2555 จากสถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดสงขลา ได้แก่ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ เข้าทำงานในสถานประกอบการ จำนวน 18,654 คนต้องใช้กลุ่มตัวอย่างในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันควรใช้กลุ่มตัวอย่างไม่น้อยกว่า 500 คน (สมบัติ ห้ายเรือทอง, 2552) เพื่อให้การวิจัยมีความน่าเชื่อถือผู้วิจัยจึงใช้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 567 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนของประเภทของสถานประกอบการที่รับบัณฑิตในสถาบันอุดมศึกษาเข้าทำงาน

เครื่องมือการวิจัย เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง จากการจัดสนทนากลุ่ม (Focus group) โดยเชิญผู้บริหารสถานประกอบการ จำนวน 30 คนโดยการสุ่มจากสถานประกอบการขนาดเล็กขนาดกลางขนาดใหญ่ ขนาดละ 5 คน จำแนกตามประเภทของ

สถานประกอบการของรัฐบาลและเอกชนจำนวนที่เท่ากัน เข้าร่วมปรึกษาหารือและเสนอแนะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตที่สถานประกอบการต้องการให้ครอบคลุมกับคุณลักษณะของบัณฑิตและจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง สำหรับใช้ในการสร้างเครื่องมือการวิจัย โดยข้อคำถามที่สร้างขึ้นได้ผ่านการพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามจากผู้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน มีค่าความสอดคล้องของข้อคำถาม ตั้งแต่ .60-1.00 จากนั้นนำข้อคำถามที่ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับแก้และจัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้บริหารสถานประกอบการและหัวหน้างาน จำนวน 35 คน นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือเพื่อหาค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถามรายข้อ โดยข้อคำถามที่ได้มีค่าความสอดคล้องตั้งแต่ .365-.904 และหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์ของครอนบาค (Cronbach Alpha Coefficient) รายด้านและภาพรวมทั้งฉบับ มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .894 ข้อคำถามที่ผ่านการหาคุณภาพเครื่องมือ จำนวน 55 ข้อ และนำข้อคำถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือมาจัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยแบบสอบถามประกอบด้วยข้อมูล 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 เป็นข้อคำถามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตอุดมศึกษา ซึ่งเป็นข้อคำถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับดังนี้

5 หมายถึง บัณฑิตมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตรงกับข้อคำถามนั้นมากที่สุด

4 หมายถึง บัณฑิตมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตรงกับข้อคำถามนั้นมาก

3 หมายถึง บัณฑิตมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตรงกับข้อคำถามนั้นปานกลาง

2 หมายถึง บัณฑิตมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตรงกับข้อคำถามนั้นน้อย

1 หมายถึง บัณฑิตมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตรงกับข้อคำถามนั้นน้อยที่สุด

การแปลผลคุณลักษณะของบัณฑิตมีดังนี้
4.51-5.00 หมายถึง บัณฑิตมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตรงกับข้อคำถามในระดับมากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง บัณฑิตมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตรงกับข้อคำถามในระดับมาก

2.51-3.50 หมายถึง บัณฑิตมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตรงกับข้อคำถามในระดับปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง บัณฑิตมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตรงกับข้อคำถามในระดับน้อย

1.00-1.50 หมายถึง บัณฑิตมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตรงกับข้อคำถามในระดับน้อยที่สุด

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือการวิจัยจากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานประกอบการในจังหวัดสงขลาการทบทวนวรรณกรรมและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

2. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่านพิจารณาความสอดคล้องของประเด็นคำถามกับคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของบัณฑิตสถาบันอุดมศึกษา แล้วนำสอบถามที่ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิมาวิเคราะห์ค่าความสอดคล้อง โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าความสอดคล้องตั้งแต่ .60 ขึ้นไปมาใช้ในการวิจัย

3. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงและนำไปทดลองใช้กับกลุ่มผู้บริหารสถานประกอบการที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 35 คน แล้วนำมาวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกและความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยแบบสอบถามมีค่าอำนาจจำแนกเท่ากับ .365-.904 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ .89

4. ปรับปรุงแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยและผู้ช่วยนักวิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตัวเองในพื้นที่อำเภอ

หาดใหญ่ จังหวัดสงขลา และการส่งแบบสำรวจทางไปรษณีย์ไปยังสถานประกอบการที่ไม่อยู่ในพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลาโดยใช้ระยะเวลาในการจัดเก็บแบบสอบถามตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2556 ถึง วันที่ 15 มกราคม 2557

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างด้วยการวิเคราะห์ความสอดคล้องของโมเดลตามโครงสร้างของข้อมูลคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตสถาบันอุดมศึกษาที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ 6 องค์ประกอบกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยพิจารณาจากค่าสถิติวัดระดับความสอดคล้องได้แก่ 1) ค่าสถิติไคสแควร์ (X^2) ต้องมีค่ามากกว่า .05 2) ค่าสถิติไคสแควร์สัมพันธ์ (X^2/df) มีค่าน้อยกว่า 5.00 3) ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ .90 4) ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้ (AGFI) มีค่าตั้งแต่ .90 5) ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องกลมกลืนเปรียบเทียบ (CFI) มีค่าตั้งแต่ .90 ขึ้นไป 6) ค่าดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของเศษเหลือ (SRMR) มีค่าน้อยกว่า .05 ถือว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ 7) ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ (RMSEA) ที่ดีควรมีค่าน้อยกว่า .05 (Joreskog & Sorbom, 1996)

2. สถิติเชิงพรรณนาใช้สำหรับการวิเคราะห์คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ของสถาบันอุดมศึกษา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษา

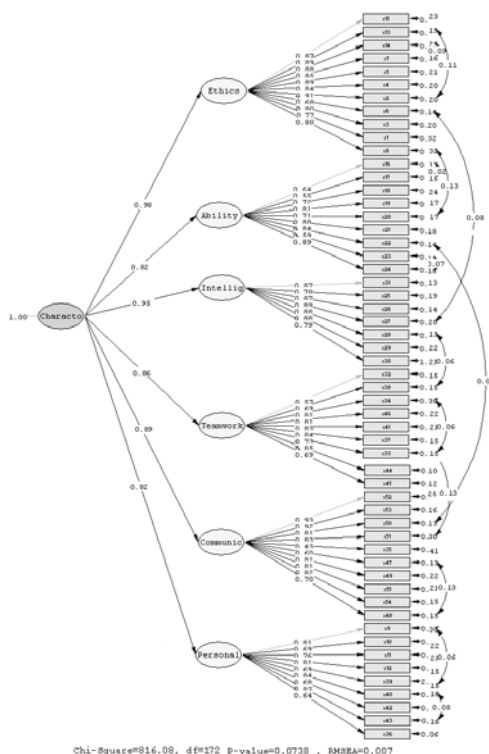
ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตสถาบันอุดมศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารสถานประกอบการ

การมีดังนี้

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน

1.1 การยืนยันองค์ประกอบและตัวบ่งชี้

การวัดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตสถาบันอุดมศึกษาด้วยการทดสอบความสอดคล้องโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ผลการวิจัยพบว่า โมเดลองค์ประกอบกับข้อมูลเชิงประจักษ์มีความสอดคล้องกลมกลืนกัน โดยมีค่าไคสแควร์เท่ากับ 816.08 ค่าองศาอิสระเท่ากับ 172 ค่าระดับนัยสำคัญ .0738 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน เท่ากับ .98 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้ เท่ากับ .97 ค่ารากเฉลี่ยกำลังสองของเศษเหลือ เท่ากับ .03 และค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ .007 รายละเอียดแสดงดังภาพที่ 1

ภาพประกอบ 1 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตในสถาบันอุดมศึกษา

1.2 คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ของสถาบันอุดมศึกษาตามทัศนของผู้บริหารสถานประกอบการประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมด 55 ตัวแปร ทุกตัวแปรมีค่าเป็นบวกโดยมีน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .43 ถึง .93 ซึ่งค่าน้ำหนักองค์ประกอบผ่านเกณฑ์ถือว่าตัวแปรทั้งหมดเป็นตัวแปรที่สำคัญของคุณลักษณะของบัณฑิตสถาบันอุดมศึกษาตามทัศนของผู้ประกอบการ ส่วนค่าสัมประสิทธิ์คะแนนองค์ประกอบมีค่าระหว่าง .42 ถึง .87 (มีค่าความแปรปรวนร่วมของตัวแปรร้อยละ 42-87) รายละเอียดแสดงดังตาราง 1

ตาราง 1 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบและสัมประสิทธิ์การพยากรณ์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตสถาบันอุดมศึกษา

ตัวแปร	น้ำหนักองค์ประกอบ	R ²
คุณธรรมจริยธรรม		
ความเคารพในสิทธิหน้าที่ของผู้ร่วมงาน	.87	.83
การมีจิตสำนึกที่ดีในการทำงาน	.89	.86
ความขยัน อดทน อดกลั้นและตั้งใจทำงาน	.88	.71
การประพฤติตนอยู่ในศีลธรรมอันดี	.85	.67
ความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน	.89	.73
ความมีระเบียบวินัยในการปฏิบัติงาน	.84	.71
การทำงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต	.91	.76
ความมีจรรยาบรรณในวิชาชีพ	.68	.74
ความประหยัดในการใช้ทรัพยากรขององค์กร	.80	.67
การตรงต่อเวลาในการปฏิบัติงานและการนัดหมาย	.77	.69
การปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับขององค์กรอย่างเคร่งครัด	.80	.63

ตาราง 1 (ต่อ)

ตัวแปร	น้ำหนักองค์ประกอบ	R ²
ความสามารถในการปฏิบัติงาน		
ความสามารถในการจัดระบบงาน	.64	.49
ความสามารถการดำเนินงานตามเวลาที่กำหนด	.55	.47
ความรู้ความสามารถในสาระเชิงวิชาการทั่วไป	.72	.58
ความรู้ความสามารถในวิชาชีพ/สาขาวิชาที่สำเร็จอย่างกว้างขวาง	.81	.67
ความรู้รอบรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่รับผิดชอบ	.71	.50
ความรู้รอบตัวเกี่ยวกับทักษะที่จำเป็นในวิชาชีพที่ปฏิบัติงาน	.88	.78
ความใฝ่รู้และทักษะในการพัฒนาตนเองให้มีความก้าวหน้า	.59	.47
ความสามารถและความรวดเร็วในการเรียนรู้งาน	.89	.80
ด้านสติปัญญา		
การพัฒนาความรู้ให้ทันสมัยเพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาในแต่ละสถานการณ์	.87	.74
ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงาน	.78	.63
ความสามารถในการคิดวิเคราะห์	.87	.78
ความสามารถในการแก้ปัญหาในการทำงาน	.89	.77
มีความละเอียดรอบคอบในการทำงานได้อย่างสร้างสรรค์	.88	.78
ความรู้ความเข้าใจในหลักการแนวคิด ทฤษฎีในการประกอบวิชาชีพ	.88	.77
นำความรู้ทางสาขาวิชาชีพไปใช้ในการประยุกต์ใช้กับงาน	.79	.78

ตาราง 1 (ต่อ)

ตัวแปร	น้ำหนักองค์ประกอบ	R ²
ความรับผิดชอบและการทำงานเป็นทีม		
ความสามารถในการวางแผน	.57	.53
การปฏิบัติงาน		
ความสามารถในการทำงานเป็นทีม	.69	.54
ความมุ่งมั่นที่จะทำงานให้สำเร็จตามกำหนด	.81	.76
การพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อนำความรู้มาใช้ในการพัฒนางาน	.81	.56
ความสามารถในการปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่น	.83	.73
การปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมในองค์กร	.84	.59
ความสามารถในการทำงานอย่างมีระบบ	.73	.63
มีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย	.85	.61
การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์	.69	.52
ทักษะการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี		
การใช้ทักษะการสื่อสารเหมาะสมกับงานที่ได้รับมอบหมาย	.93	.45
ความสามารถในการวิเคราะห์งาน/แผนงานที่ได้รับมอบหมาย	.92	.62
ทักษะทางภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาอังกฤษ จีน ญี่ปุ่นและอื่นๆ	.81	.56
ทักษะการใช้คอมพิวเตอร์	.83	.68
ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับงานที่ได้รับมอบหมาย	.43	.42
ความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ทางวิชาชีพกับงานที่ได้รับมอบหมาย	.60	.57
ทักษะในการสื่อสารด้วยภาษาไทย (ฟัง พูด อ่าน เขียน)	.81	.70

ตาราง 1 (ต่อ)

ตัวแปร	น้ำหนักองค์ประกอบ	R ²
ความสามารถในการสื่อสารให้ผู้ร่วมงานเข้าใจตรงกัน	.81	.67
ความสามารถในการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงาน	.82	.82
ความสามารถในการเสนอข้อมูลหรือผลงานหรือแนวคิดใหม่ๆ	.70	.87
บุคลิกภาพและภาวะผู้นำ		
การปฏิบัติเป็นแบบอย่างที่ดีสำหรับบุคคลอื่นในองค์กร	.81	.71
ให้ความเคารพในสิทธิหน้าที่ของผู้ร่วมงาน	.69	.58
สุขภาพอ่อนโยนและมีสัมมาคารวะ	.76	.65
การรู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัย ยอมรับความผิดพลาดและหาแนวทางแก้ไข	.81	.68
การมีมนุษยสัมพันธ์ดี	.69	.71
บุคลิกเหมาะสมกับตำแหน่งงาน	.84	.65
ความเชื่อมั่นในตนเอง	.68	.61
การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น	.83	.63
ความสามารถในการเป็นผู้นำที่ดี	.64	.52

1.3 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตสถาบันอุดมศึกษาทั้ง 6 องค์กรประกอบมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง .82-.98 โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ องค์กรประกอบด้านคุณธรรมจริยธรรมรองลงมาเป็นด้านสติปัญญาด้านทักษะการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี ด้านความรับผิดชอบและการทำงานเป็นทีม และด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน และด้านบุคลิกภาพและภาวะผู้นำรายละเอียดแสดงดังตาราง 2

ตาราง 2 แสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบและค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์

ตัวแปร	น้ำหนักองค์ประกอบ	R ²
คุณธรรมจริยธรรม	.98	.92
ความสามารถในการปฏิบัติงาน	.82	.79
ด้านสติปัญญา	.95	.85
ความรับผิดชอบและการทำงานเป็นทีม	.86	.78
ทักษะการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี	.89	.87
บุคลิกภาพและภาวะผู้นำ	.82	.75

X² = 816.08 df = 172 p-value = .0738 GFI = .98
AGFI = .97 SRMR = .03 RMSEA = .007

2. คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ของบัณฑิตสถาบันอุดมศึกษาภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเรียงองค์ประกอบพบว่า องค์ประกอบทุกองค์ประกอบมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยองค์ประกอบด้านความรับผิดชอบและการทำงานเป็นทีมมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดรองลงมาด้านบุคลิกภาพและภาวะผู้นำด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน ด้านทักษะการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี ด้านคุณธรรมจริยธรรมและด้านความสามารถทางสติปัญญาตามลำดับรายละเอียดแสดงดังตาราง 3

ตาราง 3 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตสถาบันอุดมศึกษาภาพรวมและรายด้าน

องค์ประกอบ	X̄	S.D.	ระดับ
คุณธรรมจริยธรรม	3.76	0.54	มาก
ความสามารถในการปฏิบัติงาน	3.82	0.55	มาก
ความสามารถทางสติปัญญา	3.73	0.72	มาก
ความรับผิดชอบและการทำงานเป็นทีม	4.01	0.59	มาก
ทักษะการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี	3.80	0.59	มาก
บุคลิกภาพและภาวะผู้นำ	3.90	0.63	มาก
ภาพรวม	3.84	0.56	มาก

อภิปรายผลการวิจัย

1. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตสถาบันอุดมศึกษาทั้ง 6 องค์ประกอบ คือองค์ประกอบคุณธรรมจริยธรรมมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด รองลงมาเป็นองค์ประกอบด้านสติปัญญาองค์ประกอบด้านทักษะการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีองค์ประกอบด้านความรับผิดชอบและการทำงานเป็นทีมองค์ประกอบด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน และองค์ประกอบด้านบุคลิกภาพและภาวะผู้นำมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ทั้งนี้องค์ประกอบที่ได้จากวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันทั้ง 6 องค์ประกอบเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตในสถาบันการศึกษาที่บัณฑิตพึงมีและเป็นคุณลักษณะที่ตรงกับความต้องการของสถานประกอบการ สอดคล้องกับสายฝน บุษบาและคณะ (2550: 8) กล่าวว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์หรือพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกมาประกอบด้วยคุณลักษณะที่สำคัญ คือ

- 1) ด้านบุคลิกภาพมีความสุขรอบคอบ มีกิริยาท่าทางวาจาสุภาพอ่อนโยนมีความกระตือรือร้นในการทำงาน
- 2) ด้านมนุษยสัมพันธ์ เป็นผู้ที่มีความเป็นกันเองกับผู้ปฏิบัติงานทุกคนโดยไม่แบ่งงานงานชอบช่วยเหลือเกื้อกูลผู้ปฏิบัติงานทั้งในเรื่องงานและส่วนตัว ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี
- 3) ด้านความรู้ความสามารถ เป็นผู้ที่มีความรอบรู้ทางวิชาการวิชาชีพของตนและวิชาชีพต่างๆ อย่างกว้างขวาง เป็นผู้ที่จะศึกษาค้นคว้าอยู่ตลอดเวลา มีผลงานที่แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าเป็นผู้ที่มีความรู้และความสามารถทัดเทียมกับผู้อื่น
- 4) ด้านทัศนคติต่อวิชาชีพ เป็นผู้มีความภูมิใจในวิชาชีพและการใช้ภาษา
- 5) ด้านคุณธรรมจริยธรรม เป็นผู้ที่ปฏิบัติและยึดหลักการและความถูกต้องในการดำเนินชีวิต พร้อมทั้งมีความซื่อสัตย์ สุจริตต่อตนเองและสังคม มีความอดทน อุทิศและขยันหมั่นเพียรเป็นคนมีเหตุผล เอาใจเขามาใส่ใจเราและรู้จักกาลเทศะในสถานการณ์ต่างๆ
- 6) ด้านความรู้

ความเข้าใจทางระเบียบวัฒนธรรม เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศาสนา วัฒนธรรม และสมรรถภาพด้านอื่นๆ ที่มนุษย์ได้จากการเป็นสมาชิกของสังคมซึ่งไม่สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2552) ที่กำหนดองค์ประกอบที่สำคัญของคุณลักษณะของบัณฑิตกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติประกอบด้วยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 5 ด้าน คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ด้านทักษะทางปัญญาด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศไม่สอดคล้องกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2555) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต มี 7 ด้าน คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรมด้านความรู้และประสบการณ์ ด้านคิดเป็นแก้ปัญหาได้ มีความรับผิดชอบ ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ ด้านความสามารถในการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ด้านทักษะการศึกษาทางไกลและการค้นคว้าด้วยตนเอง

2. คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ของสถาบันอุดมศึกษาภาพรวมทุกองค์ประกอบอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า ทุกองค์ประกอบมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากโดยองค์ประกอบความรับผิดชอบและการทำงานเป็นทีมมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดรองลงมาเป็นองค์ประกอบด้านบุคลิกภาพและภาวะผู้นำ องค์ประกอบด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน องค์ประกอบด้านทักษะการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี องค์ประกอบด้านคุณธรรมจริยธรรมและองค์ประกอบด้านความสามารถทางสติปัญญามีค่าน้อยที่สุดทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบัณฑิตที่เข้าทำงานในสถานประกอบการมีความรับผิดชอบงานและการทำงานเป็นทีมเป็นสิ่งที่ดีสอดคล้องกับความต้องการของผู้บริหารสถานประกอบการ ซึ่งคุณลักษณะดังกล่าวจะทำให้องค์กรประสบความสำเร็จในการทำงานตามเป้า

หมายที่วางไว้ นอกจากนี้องค์ประกอบด้านบุคลิกภาพและภาวะผู้นำก็เป็นสิ่งสำคัญและมีความจำเป็นที่ต้องใช้ในการทำงานร่วมกันในองค์กร บุคคลที่มีบุคลิกภาพและภาวะผู้นำที่ดีย่อมทำให้คนอื่นมีความเคารพนับถือและยำเกรงในการทำงานร่วมกันส่งผลให้การทำงานราบรื่นและสามารถทำบรรลุเป้าหมาย รวมถึงความสามารถในการปฏิบัติงาน ด้านทักษะการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีด้านคุณธรรมจริยธรรมและด้านความสามารถทางสติปัญญาเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นต่อการปฏิบัติงานของบุคคลแต่ละบุคคล หากขาดคุณลักษณะประการใดประการหนึ่งไปย่อมส่งผลต่อการปฏิบัติงานในองค์กร เช่น หากขาดคุณธรรมจริยธรรมย่อมมีผลให้บุคคลทำงานด้วยความไม่ซื่อสัตย์สุจริต ไม่มีระเบียบวินัยในการปฏิบัติงาน ไม่มีความรับผิดชอบ ไม่มีจรรยาบรรณในวิชาชีพของตนมีความประพฤติที่ไม่ดีไม่อยู่ในศีลธรรมอันดี มีความเสียสละต่อส่วนรวม มีความขยันอดทนในการทำงาน หรือไม่มีทักษะการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี จะทำให้การสื่อสารข้อมูลระหว่างบุคคลผิดพลาดส่งผลกระทบต่อการทำงานในองค์กรสอดคล้องกับงานวิจัยของเอกชัย เหล่าอิสริยกุล (2547) ศึกษาคุณลักษณะของบัณฑิตสาขาการจัดการทรัพยากรมนุษย์ตามความต้องการของสถานประกอบการในเขตจังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของบัณฑิตสาขาการจัดการทรัพยากรมนุษย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านคุณธรรมจริยธรรมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยสถานประกอบการต้องการบัณฑิตที่มีคุณธรรม คุณลักษณะที่สำคัญของบัณฑิตที่เจ้าของสถานประกอบการต้องการ คือ มีความรู้ความสามารถด้านภาษาต่างประเทศ มีความเชี่ยวชาญด้านคอมพิวเตอร์ มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ทำ ตรงต่อเวลา มีความขยันหมั่นเพียรในการทำงานสอดคล้องกับฉวีวรรณ แจ่มกิจ และคณะ (2554) ศึกษาคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ การศึกษาระดับ

อุดมศึกษาแห่งชาติ ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของบัณฑิตในการจัดการศึกษาของสาขาวิชาอุตสาหกรรมบริการอาหาร คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์โดยอยู่ในระดับมาก โดยด้านคุณธรรมจริยธรรมนั้นสถานประกอบการต้องการบัณฑิตที่มีความประพฤติที่ดี มีความรับผิดชอบ มีความซื่อสัตย์สุจริต ทั้งต่อตนเองและผู้อื่นมีความตรงต่อเวลา ด้านความรู้มีทักษะด้านการปฏิบัติงานสามารถวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ มีความรอบรู้ในสาขาวิชาชีพ ด้านเชาว์ปัญญา สามารถวิเคราะห์สถานการณ์ และประยุกต์ความรู้ แนวคิด หลักการ ทฤษฎีเพื่อใช้ความคิด การแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์และตัดสินใจได้ถูกต้องรวดเร็วแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ มีความรู้รอบตัวที่จำเป็นในวิชาชีพ ความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาอังกฤษ จีน ญี่ปุ่น มาเลเซีย ความสามารถในการวางแผนการทำงาน ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและความสามารถในการทำงานเป็นทีมสอดคล้องกับสหวิทยา เขมวิทรัตน์ (2545 : 88-90) ศึกษาลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร วิทยาเขตพณิชยการพระนครตามความคาดหวังของผู้บริหารสถานประกอบการ ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารสถานประกอบการมีความพึงพอใจและความคาดหวังต่อบัณฑิตโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความพึงพอใจในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเป็นด้านคุณธรรมและจริยธรรมสอดคล้องกับศิริวรรณ สิริพุทไธวรรณ (2547) คุณลักษณะของบัณฑิตที่มีผลต่อการจ้างงานของบัณฑิตมหาวิทยาลัยทักษิณผลการวิจัยพบว่า นายจ้าง/ผู้ประกอบการ/ผู้ใช้ บัณฑิตมีความพึงพอใจต่อบัณฑิตของมหาวิทยาลัยทักษิณระดับมากองค์ประกอบหลักที่นายจ้างมีความพึงพอใจมากที่สุด คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และมนุษยสัมพันธ์อันดับที่สองด้านความรับผิดชอบต่อจรรยาบรรณวิชาชีพ นายจ้างมีความพึงพอใจระดับมากและอันดับที่สามด้านความรู้

ความสามารถทางวิชาการ/วิชาชีพนายจ้างมีความพึงพอใจระดับมาก สำหรับองค์ประกอบย่อยที่นายจ้าง มีความพึงพอใจต่อบัณฑิตของมหาวิทยาลัยทักษิณมากที่สุด ได้แก่ ความซื่อสัตย์ในการปฏิบัติงาน ความรับผิดชอบต่องานที่ทำและอุทิศเวลา ความขยันหมั่นเพียรและกระตือรือร้นในการทำงาน การปฏิบัติงานตามกฎระเบียบของหน่วยงาน

สรุป

1. องค์ประกอบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตบัณฑิตสถาบันอุดมศึกษาประกอบด้วย 6 องค์ประกอบโดยองค์ประกอบคุณธรรมจริยธรรมมีค่านำหนักองค์ประกอบมากที่สุด รองลงมาเป็นองค์ประกอบด้านสติปัญญาด้านทักษะการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี ด้านความรับผิดชอบและการทำงานเป็นทีม ด้านความสามารถในการปฏิบัติงาน และด้านบุคลิกภาพและภาวะผู้นำ

2. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตสถาบันอุดมศึกษาภาพรวมและรายองค์ประกอบอยู่ในระดับมาก โดยองค์ประกอบด้านความรับผิดชอบและการทำงานเป็นทีมมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาด้านบุคลิกภาพและภาวะผู้นำด้านความสามารถในการปฏิบัติงานด้านทักษะการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีด้านคุณธรรมจริยธรรมและด้านความสามารถทางสติปัญญามีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. องค์ประกอบด้านความสามารถทางสติปัญญาและด้านคุณธรรมจริยธรรมมีผลการประเมินน้อยที่สุดดังนั้นสถาบันอุดมศึกษาจึงควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาความสามารถทางสติปัญญาและคุณธรรมจริยธรรม โดยให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรม การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการพัฒนาความสามารถทางสติปัญญา และ

การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมแก่บัณฑิตเพื่อให้บัณฑิตเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและมีคุณธรรมจริยธรรมที่ดีในการทำงานต่อไป

2. มหาวิทยาลัยต่างๆ สามารถนำข้อคำถามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตสถาบันอุดมศึกษาไปใช้ในการประเมินบัณฑิตที่ทำงานในสถานประกอบการได้

3. นำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปใช้ในการกำหนดนโยบายในการจัดการเรียนการสอน การจัดส่งเสริมและพัฒนาคุณลักษณะของบัณฑิตเพื่อให้ได้บัณฑิตที่มีคุณลักษณะตรงกับความต้องการของสถานประกอบการ

4. ด้านคุณธรรมจริยธรรมประเด็นความมีจรรยาบรรณในวิชาชีพ และด้านความสามารถทางสติปัญญาประเด็นการนำความรู้ทางสาขาวิชาชีพ

ไปใช้ในการประยุกต์ใช้มีผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลางมีค่าการประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ต่ำที่สุด ดังนั้น สถาบันอุดมศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญในการปลูกฝังเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมในวิชาชีพแก่บัณฑิต อีกทั้งควรเพิ่มกิจกรรมการเรียนการสอนและที่มุ่งเน้นการส่งเสริมการนำความรู้ทางสาขาวิชาชีพไปประยุกต์ใช้ในการทำงานมากขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ที่ได้สนับสนุนทุนในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้และขอขอบคุณผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่ช่วยทำให้งานวิจัยสำเร็จลุล่วงด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- กรกรรต เจริญผล. (2551). *คุณลักษณะของบัณฑิตที่หน่วยงานต้องการ.วารสารคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ. ฉบับที่ 9 เดือนตุลาคม 2551.*
- ฉวีวรรณ แจ่มกิจ และคณะ. (2554). *ศึกษาคูณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ การศึกษาระดับอุดมศึกษาแห่งชาติของสาขาวิชาอุตสาหกรรมบริการอาหาร. (รายงานการวิจัย) กรุงเทพฯ : คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรมศาสตร์ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร*
- ทิตนา แชมมณี. (2553). *กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา : กลยุทธ์การสอน. เอกสารประกอบการบรรยาย. กรุงเทพฯ : สำนักธรรมศาสตร์และการเมือง สำนักบัณฑิตยสถาน*
- พดิน แดงจวง และคณะ. (2545). *ความพึงพอใจของนายจ้าง ที่มีต่อบัณฑิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่สำเร็จการศึกษา ปี 2540-2544. (รายงานการวิจัย). เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.*
- มหาวิทยาลัยทักษิณ. (2547). *คู่มือการศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยทักษิณปีการศึกษา. สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.*
- มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (2554). *คู่มือคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ระดับปริญญาตรี. สงขลา : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2555). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช พ.ศ. 2555. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช*
- ศิริวรรณ สิริพุทไธวรรณ. (2547). *คุณลักษณะของบัณฑิตที่มีต่อการจ้างงานของบัณฑิตมหาวิทยาลัยทักษิณ. (รายงานการวิจัย). สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ.*

- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2552). *กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 (Thai Qualifications Framework for Higher Education)*. ในการประชุมเชิงปฏิบัติ เรื่อง “กรอบมาตรฐานคุณวุฒิ : การพัฒนารายละเอียดของหลักสูตรและรายวิชาให้มีคุณภาพ” กรุงเทพฯ : ณ โรงแรมเรดิสันกรุงเทพ.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2554). *นโยบายการพัฒนาระบบคุณวุฒิอุดมศึกษาไทย*. [จุลสาร]. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
- สนทยา เขมวิรัตน์. (2545). *ศึกษาลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร วิทยาเขตพณิชยการพระนคร*. (รายงานการวิจัย) กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร วิทยาเขตพณิชยการพระนคร.
- สมบัติ ห้ายเรือทอง. (2552). *สถิติขั้นสูงสำหรับการวิจัยทางการศึกษา*. กภาพสินธุ์ : ประสานการพิมพ์.
- สายฝน บุษบา. (2550). *คุณลักษณะของบัณฑิตสาขาวิชาการท่องเที่ยว การโรงแรมและภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากลที่พึงประสงค์ตามทัศนะของสถานประกอบการ*. (รายงานการวิจัย) ปทุมธานี : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- เสาวณี ไกรรักษ์. (2551). *ศึกษาความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานและคุณลักษณะของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่*. (รายงานการวิจัย) เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยราชภัฏ
- เอกชัย เหล่าอิสริยกุล. (2547). *คุณลักษณะของบัณฑิตสาขาการจัดการทรัพยากรมนุษย์ตามความต้องการของสถานประกอบการในเขตจังหวัดสงขลา*. (รายงานการวิจัย) สงขลา : มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- Donald and Other. (2012). A comparison of the views of college of business graduate and undergraduate students on qualities needed in the workplace. *College Student Journal : Project Innovation (Alabama)*.46(2).
- Maryville University. (15 Septembe 2013). *Characteristics of a Maryville Baccalaureate Graduate*. Search from <http://catalog.maryville.edu/content.php?catoid=8&navoid=469>.
- Joreskog K.D and Sorbom D. (1996). *LISREL –User’s reference guide*. Chicago : Scientific Software International.